



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio Novitiorvm

Juan <de Jesús Maria>

Coloniæ, Anno M.D.C.XIII

De pœnitentia, Cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48624](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48624)

1. **P**ostquam è sæculi declivio, ad Monasticæ vitæ verticem, fratres nostri vocati sunt; & Theologicarum virtutum finem per Obedientiæ, Castitatis, & Paupertatis cultum, se adepturos intellexerunt: illud in primis ab eis Deus requirit, ut peccata, quæ in sæculo commiserunt, opportunitate novi status oblata expiare conentur: quod pœnitentiæ virtute præstabunt.
2. Est autem pœnitentia virtus, qua propter Deum peccata detestamur, cum proposito non relabendi, ac Deo pro viribus satisfaciendi. Rationem quippè cuiusdam iustitiæ virtus hæc habet: & quia peccator Deum laceffuit iniuria, illum bonis operibus placare, ac de se ipso vindictam sumere constituit.
3. Ex quo, non obscure virtutis huius nobilitas elucet: quid enim generosius, quam fidelissimo corde sibi ipsi pœnam inferre, ac pro DEO contra seipsum, non propter se, sed propter Deum, constantissimè stare?
4. Nobilitas velut Theologica est: nam
in

in ipsâ detestatione, ac vindicta peccat intuitus dirigitur, non ad propriam utilitatem, sed ad ipsum Deum summè dilectum: quæ cum diuina charitate, sublimis quædam cognatio est.

5. Hinc efficitur, vt qui paulò antè diaboli mancipia erant, momento vno, ad lectissimum filiorum DEI numerum assurgant: tanta virtutis huius claritas est.

6. Quis autem ad eò demens sit, qui splendore tanto non alliciatur, & propter dignitatem filiorum Dei, qua nihil maius quæri potest, peccata delere, & candore nouo illustrari non curet?

7. Lucrum profectò maximū est, quo iura cœlestis Hierusalem à Dei filijs emuntur: & antiquæ libertatis, quæ peccato detrita est, damna reparantur.

8. Hoc lucrum Magdalenzæ, Petri, Pauli, & latronis illius, qui momento tantâ vim pœnitentiæ veræ contraxit, vt Paradisum emere posset: nec aliqua debita tam immania sunt, quæ virtutis huius vno conatu extinguere non valeant.

9. Nec verò virtus inœsta est, licet sacco videatur accincta: gaudium quippè est
in

in cœlo, super omne peccatore pœnitentiam agēte: peccatorq; ipse, nouo spiritu recreatus, quasi corpus noxijs humoribus repurgatum, bono sanctitatis habitu lætatur.

10. Nihil boni ab homine optari potest, quod hac fœcūdiffima virtute non pariat: sicut nihil mali excogitari valet, quod eius efficacitate, non vitet: quapropter, æquum est fratres nostros expurgare vetus fermentum, quos Clementissimus Deus euocauit, vt essent noua conspersio: & quasi iusti, deleta culpa, epularentur in azymis sinceritatis, & veritatis. Sed actus virtutis huius præscribamus.

Exemplum

ii. Animaduertant fratres nostri, salutare consilium esse: De propitiato peccato noli esse sine metu. Certò quippè sciunt se peccasse: veniam verò licet sibi datam confidant, certò tamen minime nōrunt: quapropter ità pro peccatis Clementissimū Deū exorare meminerint, ac si nouissent, sibi non pepercisse: In grauiſſimis quippè negotijs, ob solā mali suspicionem homines prudētiā insig-

infignes, ea remedia adhibere consue-
uerunt, quibus vterentur, si certius ma-
la prænouissent.

12. Deinde, quamuis certò nossent cul-
pam sibi fuisse condonatum: nò conti-
nùò à pennis acerbissimis Purgatorij ex-
emptos se credere deberent: ex quo ad
sequissimum ignis illius cruciatum redi-
mendum, stultè agerent, si pœnitentiæ
opera non præstarent.

13. Præterea, tametsi, & culpam, & pœ-
nam totam Deus indulgisset: non sine
rubore à castigando corpore desistere
possent: ipsa quippè miserentis Dei bo-
nitas immensa, generosis cordibus, ad
labores subeùdos acerrimū calcar est.
Viri .n. sãctitate clarissimi seuerius post
veniam, quã antea corpus domuerunt.

Ulterius licet minimè peccassent, se-
rocientem equum, nè illos in peccata
præcipitet, coercere prudentum est.

15. Deniq; quamuis nec peccassent, nec
peccaturi essent, ob ea honestissima bo-
na, quæ corpore macerato spiritus parit,
pœnitentiæ op^o animosè suscepturi esset.

16. Quod ad actū veræ pœnitentiæ potis-
simū, qui est contritio, spectat, nè serui-
pulis

pulis torqueantur, nouerint, veram cō-
tritionem, non in dolore appetitus, qui
sensu percipitur, sed in seria detestati-
one culpæ propter Deum, & cauendi
deliberatione positam esse.

Actus Interni.

17 **M**isericordissime Deus detestor
peccata mea propter te, ac de-
cerno potius interire, quàm in posterū
peccare.

18 Clementissime Domine iniquitatē
meā, quia tibi soli peccaui, odio habeo,
& abomiur: legem tuā dilige-
re, nec vlllo modo transgredi propono.

19 Execror mirissime Deus peccata
mea, quia tibi displicent, & vindictam
de illis pro te sumere statuo.

20 Utinam benignissime Domine pri-
us occubuissem, quàm peccāsem: po-
tius moriar, quàm te vel leuiter offendā.

21 Displicet mihi valdè peccatum
meum, dulcissime Deus: absit, vt culpā
vllam deinceps admittam.

22 O suauissime Deus, quis posset pec-
cata præterita proprio cruore de-
lere: pro vniuersis mundi bonis nè-
venialem culpam committam.

H

23 Vti-

23 Utinam amantissime Deus, " omnes inferni cruciatus potius tolerasſe, quàm tibi displicuiſſem: potius gloriæ fruitione priuer, quàm te offendam.

24 Huiusmodi actus varijs modis produci queunt: illud annotandum, oportere vnà cum verbis prolatis, siue interiorius conceptis internum volūtatū motum excitari (quod pro alijs virtutibus assertum volumus) et si enim quis dicat: Detestor Domine peccata mea, nisi interiorius cor à peccatis, sicut exteriorius oculos à venenati serpētis aspectu auertat, non erit verus actus pœnitentiæ.

Actus externi.

25 **A**ctuū huiusmodi Scriptura sacra exempla plurima profert: qualia David cilicij, ac cineris peritissimus; & Rex Ninives cū tota vrbe saccis operata; qualia Magdalena in antro, & Maria Aegyptiaca in deserto: qualia omnes qui piè volunt viuere in Christo, produndunt.

26 Cum enim, nisi peccatores pœnitentiam agant, omnes simul perituri sint.

fint, & quo quis sanctior est, eo se vilio-
rem peccatorem opinetur, nemo à pœ-
nitentiæ lege, opinione quoque sua,
prorsus excipitur.

27 Propter hoc igitur, quò Religio per-
fectior est, eò seuerius corp^o exercet, ac
multas carni leges imponit, quas tena-
cissimè obseruat: qualis est illa nostris
receptissima, nè quid carni propitium
siue ad valetudinem, siue somnum, siue
ad vestitum attineat (nisi necessitas Su-
periores lateat, & alicuius momenti
sit) vnquam exposcant,

28 Hinc sacci setarum, panis tantum, &
aque ieiunia, parcissimus vini vsus, mul-
ta in cibo frugalitas, productiores vigi-
lia, oratio nudis genibus diuturnior, a-
crior verberatio, ferreæ catenæ diebus
aliquot per Hebdomadas singulas de-
cretis, caloris, & frigoris tolerantia, &
eius generis alia permulta, quæ nostris
familiaria sunt.

29 Hæc sanè omnia, ad culpam vindi-
candam pro Deo suscepta, perfectionē
Monasticam mirificè promouent: &
internæ penitentiæ veritatem

H 2

inter-

intendunt, propriam conscientiam lætitiâ perfundunt, & ad æmulationē cunctantur, alios quoque succendunt. Sed rationes ad pœnitentiam concipiendam, & exercendam pensitemus.

30 Prima ratio à Dei Maiestate, cui irrogatur iniuria: Nemo est inter homines sæculo deditos, qui non magni faciat Principum magnitudinem, ac turpuducat, illis iniuriam inferre: naturalis quippè ratio dictat, indecorum esse iniuriam irrogare: & ex ipso naturæ lumine oritur pœnitudo quædam, quæ se demittendum, & offensum Principum placandum, vrget offensorem. Quam ergò doloris vis esse debeat, ob excellentissimam illam Maiestatem irritatam, summus amor, summaque reuerentia debetur?

31 Et quidem ratio hæc ab ipsa ducitur iniuriæ immanitate, quam ex magnitudine, sapientia, pulchritudine, alijque Dei perfectionibus merimur; Tanta quippè sublimissimæ Diuinitatis dignitas est, vt quamuis nihil boni nobis contigit, summo esset honore coleretur.

nam & homines dignitatem Regum
 exterorum, à quibus nullum accepere
 beneficium, cum fortè illos vident, ap-
 primè venerantur, culpâ, supplici-
 oquè, nisi honorem eis deferant, non
 carituri.

32 Secunda ratio. At cum diuina Maie-
 stas, præter eam suam celsitudinem in-
 finitam, innumeris, & immensis bene-
 ficijs nos sibi fecerit obnoxios: quale
 feritatis genus erit, ex dulcissimi, ac fi-
 delissimi benefactoris iniuria, dolorem
 minimè concipere? Nulla enim tam in-
 culta, & barbara gens vsquam existit,
 quæ illos, à quibus beneficijs augetur,
 impensiore gratitudine dignos non iu-
 dicat, & ^{infunctione} perhorrescat.

33 Tertia ratio. Verùm illud apud ho-
 mines insignem vim habere videtur,
 quod à Regibus, alijsuè Principibus ex-
 pectant: spes quippè viros etiã illustres
 in aulis senescètes ad eò afficit, vt si for-
 tasse, non ita placidè Principes respon-
 deant, ve etiam aspiciant, grauissimo
 mœrore decubant, & nōnunquã inte-
 reant: cū ergò potentissimus ille Regū
 Rex, peccatorem, ex quo peccauit,

H 3

non

non comiter aspiciat, sed excretur (odio enim est ei omnis impeitas) quomodo spe saltem frustrata, non intimo dolore corripatur, & ad mortem vel decumbat? Augetur rationis energia & hominum scelestorum consuetudine mirum est enim, cum peccato aliquo indignationem alicuius terreni Regis incurrunt; quomodo Regem illum mortalem fugiunt, & aliena maria, terrasque pererrantes, ad omnem strepitum, Regis satellites suspiciantur. quomodo ergo qui Regem immortalem, quem nulli navigationibus, vel terrarum tractibus euadere possunt, offenderunt, dormire quiescere, ridere, ludere possunt? Immo quomodo illum exorare non facilius, quomodo mortis ipicula subitanea non formidant?

34 Ratio quarta. Sed quamuis mortis munda non esset; solumque peccatorum damna, dum peccat, expendamus, dolendum est quam ingentem calamitatem incurrat: praeter amicitiam quae a Deo, Beatissimae Virginis, Angelorum & Sanctorum consortia, quae amittit, anime internam, & funestam, deformationem

tionem contemlemur, diuinam gratiam, virtutes infusas, Spiritus sancti dona, ius ad gloriam sempiternam, bonorum operum meritis partum, peccato deperdit: quo quid ærumnosius accidere possit? Profectò tam infœlix casus est, vt vniuersi mundi lachrymis dignè desleri, & plangi nequeat.

35 Ratio quinta. Quid de malis alijs, præter bonorum iacturam dici possit? Filius Dei veste candidissima togatus erat; statimque ac peccat, diaboli mancipium est: omnis illa interna pulchritudo, quæ Dei oculos delectabat, in deformitatem intolerabilem cõuertitur: & sicut iustus in cœlum motu quodam gratiæ natiuo ferebatur, ita peccator culpæ pondere natiuo versus tartarum, locum scilicet suum, deprimitur, & agitur vt corruat, velut alter Iudas, qui suspendium maturauit, vt abiret in locum suum.

36 Cum ergò tot mala, tamquæ grauia instent: peccatorum res agitur, dũ tempus penitentia permittitur; admonitio enim quædam Dei est, qui districto iustitiæ gladio, cum irascitur misericordix

cordiæ recordatur : sed nisi conuerfi fuerint, arcum suũ tetendit, & parauit illum, & in eo parauit instrumeta mortis : sagittas suas ardentibus effecit.

37 Ratio sexta. Proponit Clementissimus Deus optionem, vt qui peccarunt præsentis vitæ pœnam modicam subeant: vel obstinato corde flâmis vratur æternis : quâ in re incredibile est, fore quempiam adeò dementem, qui modò nolit probari, nè postmodum reprobetur.

38 Ratio Septima. Expendant nunc fratres nostri, quàm sit clemens erga peccatores, qui postea seuerè puniturus est. Creberrimè homines ab hominibus, ob adulteria, furta, homicidia, capitale plectuntur, & quod in hac vita ad homines attinet, tantundem est, ac si nihilum redigerentur: qualis ergò misericordiæ laus sit, peccatorè, qui capitalis pœnam æternâ cõmeruit, ad leuissimam pœnam, quæ vitæ reformationem continet, inuitare?

39 Ratio Octaua. Accedit ipsius pœnitentiæ solatium; etsi enim nullis alijs rationibus spontè à peccatoribus agendum foret.

foret; propter ipsam tamen, quam suggerit suavitatem, esset optanda: Verum enim est illud: Secundum multitudinē dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ lætificauerunt animam meam; Cum enim vera pœnitudo viget, ac vitæ austeritatem, vt iniuriam pro Deo vlciscatur, subit, exoritur lætitia spei tunc inualescentis filia: cui pœna vltro quæ sita dulcescit.

40 Ratio Nona. Deindè vitiorum mali habitus, qui hominem, quasi rubigo ferrum exedebant, vindictâ pœnitentiæ reuelluntur, & anima illis compedibus soluta perfectionis Christianæ viam alacriter carpit, & omnia vitæ antea actæ damna, celeri expeditione refarcit.

41 Ratio Decima. At enim, tametsi nulla vis argumentorum peccati vltionem persuaderet: nullum certè Christianū cor esse deberet, q̄ aspectu Iesu Christi pro peccatis nostris asperrimam pœnitentiam agentis non emolliretur. Profectò cum caderetur, conspueretur, irideretur, crucifigeretur, quæ non rapuit, tunc exolvebat, & adeò rigidè solvebat,

H. 5,

uebat,

uebat, quasi nefariè rapuisset. Quare ergò moriatur iustus (quod nemo considerat) & latrones, qui eius bona diripuerunt, leuem saltem poenam ferre detrectent?

42 Fratres ergò nostri, suam causam agentes, peccata præterita seriò detestantes, dolorem (quoad ex auxilio gratiæ per eos fieri poterit) concipere satagat: deindè fortiter dimicantes corporis ueras leges imponant: ut a motis culparum veterum impedimentis, ad portum salutis, per acta nauigatione, pertingant.

De abstinentia, & sobrietate.

Caput. X.

1. **M**ulta in capitibus de Castitate, Paupertate, & Pœnitentia protulimus, quæ ad proprios actus abstinentiæ, ac sobrietatis spectant: nec nouo tractatu indigerent, nisi gulæ hostem tam infestum paterentur: adiiciemus ergò, nonnullas obseruationes erga virtutes has, quæ pœnitentiæ familiarissimæ sunt.

2. Abstinentia est virtus, quæ ciborum usum, sicut sobrietas potum modera-

tur